

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3652/2020
30.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Ласло Дубајић, адвокат у ..., против туженог ... из ..., ради измене одлуке о начин одржавања личних односа и лишења родитељског права и по противтужби ББ против АА ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж2 538/19 од 08.10.2019. године, у седници већа одржаној 30.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду број Гж2 538/19 од 08.10.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду број П2 664/2017 од 29.05.2019. године у делу којим је усвојен тужбени захев тужиле, у делу којим је одбијен противтужбени захтев туженог и у делу одлуке о трошковима поступка, па се предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду број П2 664/2017 од 29.05.2019. године је делимично усвојен тужбени захтев тужиле, па је измењена пресуда Основног суда у Новом Саду број П2 260/2014 од 30.03.2015. године у шестом ставу изреке који се односи на одржавање личних контаката оца, туженог и млдб. детета, утолико што се утврђује да ће се лични контакти оца ББ и млдб. детета ВВ одржавати према моделу који је ближе означен у овом ставу. У трећем ставу изреке је одлучено да се одбије тужбени захтев тужиле преко утврђеног модела одржавања личних контаката оца и млдб. детета, па до траженог модела од стране тужиле. У четвртом ставу изреке је одлучено да у преосталом делу пресуда Основног суда у Новом Саду број П2 260/2014 од 30.03.2015. године остаје неизмењена. У петом ставу изреке је одбијен део тужбеног захтева тужиле којим је тражила да се тужени делимично лиши родитељског права у делу права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета под претњом извршења и да се на тај начин мења пресуда Основног суда у Новом Саду број П2 260/2014 од 30.03.2015. године. Шестим ставом изреке је обавезан тужени да тужили накнади трошкове парничног поступка у износу од 269.675,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, а све у року од 15 дана. Седмим ставом изреке је одбијен противтужбени захтев туженог ББ којим је тражио да се измени пресуда Основног суда у Новом Саду број П2 260/2014 од 30.03.2015. године и то тако што ће млдб. заједничко дете странака бити поверено њему на самостално вршење родитељског права, да допринос за издржавање млдб. ВВ парничне странке сносе у једнаким деловима, да се утврди начин одржавања личних

односа између тужиље као мајке и млдб. ВВ, те да се обавезе тужиља да туженом надокнади трошкове парничног поступка у року од 15 дана.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом број Гж2 538/19 од 08.10.2019. године, жалбу туженог делимично усвојио, а делимично одбио, па је пресуду Основног суда у Новом Саду број П2 664/2017 од 29.05.2019. године потврдио у побијаном делу којим је тужбени захев усвојен, противтужбени захтев туженог одбијен, а преиначио у делу одлуке о трошковима поступка тако што је досуђени износ накнаде смањено на износ од 190.925,00 динара са законском затезном каматом од извршноности до исплате. Одбио је захтев парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другостепеном поступку тужени је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011 и 55/2014), па је оценио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању млдб. ВВ је рођен ... године у брачној заједници парничних странака чији је брак разведен правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду број П2 260/2014 од 30.03.2015. године којом су млдб. ВВ и његова старија сада пунолетна сестра ГГ, рођена ... године, поверени мајци на самостално вршење родитељског права и уређено је виђење млдб. ВВ са оцем. Странке живе у ... . Модел виђења оца са млдб. дететом се спроводи по ранијој пресуди, али је млдб. ВВ у време првостепеног пресуђења пошао у ... разред основне школе, тренира спорт, похађа школске секције, те је теже усклађивао активности са организацијом боравка код оца која подразумева да дете фактички код оца ноћи три пута у току сваке недеље за време школске године. По мишљењу органа старатељства дете је растрзано између две куће, те је предложено да се измени постојећи модел одржавања личних односа. Тужени ББ (рођен ... године) поседује ... радњу у оквиру које зарађује месечно око 35.000,00 динара. Живи са ванбрачном супругом и њеном ћерком узраста од ... година у пространој кући која је његово власништво. Тужиља АА (рођена .... године) поседује ... и месечно зарађује око 23.000,00 динара, а поред тога се бави ... и остварује додатни приход од 30.000,00 динара месечно. Након развода са туженим стекла је и опремила кућу површине 100 м² где живи са млдб. ВВ. Старија ћерка студира у ... (погрешно написано ...). Односи странака су поремећени, конфликти избијају у разним доменама, па је тужени у више наврата пријављивао тужиљу Центру за социјални рад да оставља млдб. ВВ самог и гладног. Тужени је ускратио сагласност да млдб. ВВ иде на летовање са мајком у ..., што је такође изазвало конфликт међу странкама. Због непримерених коментара које је износио о тужиљи путем налога „на фејсбуку“ и у СМС порукама које јој је упућивао, тужени је оглашен кривим правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду број К 1780/2016 од 27.10.2017. године за продужено кривично дело увреде. Млдб. ВВ се љути на мајку због тога што је покретала кривични поступак према туженом због тих увреда. Млдб. ВВ постиже одличан успех у школи. Млдб. ВВ се изјаснио да је његова воља и жеља да пређе да живи код оца.

Центар за социјални рад у Бачком Петровцу је у мишљењу од 10.11.2017. године (касније допуњеном) оценио да млдб. ВВ не сагледава реално проблем у односу родитеља и да се приклања ставовима оца. Изнета је и могућност да је млдб. ВВ вођен искуством старије сестре ГГ са којом је отац прекинуо контакт када се у бракоразводној парници изјаснила да жели да живи са мајком. Центар је предложио да млдб. ВВ остане код мајке на старању јер мајка има строже васпитне ставове, да акценат ставља на образовање детета, да је самокритична, а да отац презаштићује дете и да своје родитељско поступање оцењује у суперлативу. У допуни извештаја Центра за социјални рад од 03.05.2019. године је предочен ризик отуђења млдб. детета од мајке ако буде поверено оцу због утицаја негативног афективног набоја оца према мајци. Мишљење о томе коме дете треба да буде поверено дао је и тим судских вештака из области психологије и психијатрије 15.11.2018. године који је оценио да оба родитеља поседују неопходне способности за вршење родитељског права, али су предност дали туженом уз образложење да је млдб. ВВ способан да формира мишљење, да је аутентично близак оцу и због значаја полне идентификације детета тог узраста са очинском фигуром. Вештаци су се изјаснили да млдб. ВВ и даље манифестује љутњу према мајци због развода, да тужени испољава негативни ефективни набој према тужиљи у вези са разводом брака и да то рефлектује и на дете, као и да дете тог узраста не може да формира праву слику укупне породичне проблематике. Пред судом је млдб. ВВ дао изјаву да жели да буде поверен оцу.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су оценили да је у најбољем интересу малолетног детета да остане поверено мајци и да се одлука о одржавању личних односа млдб. детета и туженог измени у правцу смањења обима виђења са оцем, а одбијен је тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се тужени делимично лиши родитељског права, те је противтужбени захтев туженог одбијен у целини. Наведено је да је мишљење детета један од елемената процене и да без обзира на изражено мишљење детета у конкретној ситуацији оно не може бити уважено, а разлози су ти да је у ситуацији поремећених односа родитеља мање за млдб. дете штетан останак код мајке јер отац нема адекватну релацију према мајци. Оцењено је да то не доводи у питање његове родитељске компетенције за старање о сину, али доводи у питање перспективу односа млдб. детета са мајком. Мајка има строжије васпитне ставове, али се о детету одговорно стара. То што би детету у тренутној развојној фази више погодвали васпитни ставови оца и идентификација с њим у датој ситуацији нису довољни разлози да се одлука о вршењу родитељског права измени.

Основано се у ревизији туженог наводи да материјално право није правилно примењено зато што чињенице релевантне за пресуђење нису потпуно утврђене. Наиме, нису усаглашени предлози и стручна мишљења Комисије вештака и Центра за социјални рад Бачки Петровац коме од родитеља треба поверити млдб. ВВ на родитељско старање. При томе треба додати и чињеницу да је изричита жеља и воља млдб. ВВ (рођен .... године), да живи код оца, а што нижестепени судови нису уважили. У оваквој ситуацији је било нужно ново вештачење путем тима вештака одговарајуће установе. Наиме, у психијатријско психолошком налазу од 15.11.2018. године (др Снежана Жунић Попов, специјалиста судске психијатрије, ужа специјалност судска психијатрија и Дајана Јанков психолог, психологија личности деце и младих) је наведено да је млдб. ВВ изложен притиску од стране оба родитеља. У извештају Центра за социјални рад из Бачког Петровца констатује се да отац користи властита осећања којима сугерише дечаку љутњу према мајци, а са друге стране и мајка врши

значајан притисак на дете представљајући оца у негативном контексту и не прихвата његову жељу. Утврђено је да је конфликтна ситуација родитеља доминантна, а да је понашање туженог према тужиљи евентуално имало утицаја на Центар за социјални рад у формирању предлога коме треба дете да буде поверено. Међутим, најбољи интерес млдб. ВВ мора да буде пресудан при доношењу овакве одлуке. Потребно је да се преиспита чињеница да дечак улази у развојну фазу у којој се формира и финализује идентитет личности (адолесценција) за шта је улога родитеља истог пола веома битна (о чему се Комисија вештака изјаснила). Суд треба да има у виду да је оцењено да је млдб. ВВ способан да формира сопствено мишљење у вези опредељења са којим родитељем би желео да живи убудуће, да и поред растрганости између родитеља који су у конфликту он остварује веома добре резултате у школи. Како су оба родитеља компетентна да им дете буде поверено у наставку поступка у фокусу опсервације треба да буде млдб. ВВ и његов интерес.

Имајући у виду изложено за сада се не може са сигурношћу оценити да ли је у најбољем интересу млдб. ВВ да буде и даље поверен мајци на самостално родитељско старање или су се стекли услови за измену раније пресуде од 30.03.2015. године, па је потребно да првостепени суд употпуни чињенично стање утолико што ће извести ново вештачење путем одговарајуће установе састављеном од тима стручњака адекватне специјалности, при чему ће ценити и ново изјашњење млдб. ВВ о његовим жељама коме од родитеља жели да буде поверен. Када разреши спорно питање о поверавању детета, одлучиће и о моделу виђења детета са другим родитељем, висини доприноса за издржавања детета као и о свим трошковима поступка.

Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 416. ст. 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић